

Nr 418.

Av herr **Hagberg** i Malmö, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 357, med förslag till förordning om värnskatt för budgetåret 1942/43.

I Kungl. Maj:ts proposition nr 185 till 1940 års lagtima riksdag med förslag till förordning om värnskatt för budgetåret 1940/41 redovisas på sid. 9 och följande de inom finansdepartementet tillkallade sakkunnigas inställning till frågan om beskattningen av fysiska personer och med dem likställda kategorier (oskifta dödsbon och familjestiftelser).

Av redogörelsen framgår, att de sakkunniga ifrågasatt, att även de fysiska personer, som vid taxeringen till statlig inkomst- och förmögenhetskatt ej uppnå beskattningsbart belopp men dock ha ett taxerat belopp å minst 600 kronor, skulle erlägga värnskatt.

Härom heter det vidare i de sakkunnigas uttalande:

»Då den proposition i ämnet, som kan väntas bli förelagd riksdagen, knappast torde kunna behandlas så snabbt att författning kan utfärdas förrän i bästa fall kort tid före avslutandet av taxeringsnämndernas arbete, torde det emellertid icke vara möjligt att stadga skyldighet att erlägga värnskatt för andra än sådana som enligt 86 § taxeringsförordningen skola upptagas i inkomstlängden. På grund härav har det ansetts nödvändigt att jämväl i de fall, där beskattningsbart belopp icke åsatts, låta fråga bli om en debitering och ej om en taxering. De sakkunniga ha därför förutsatt, att skattskyldigheten begränsas till att avse dem som äro skyldiga att erlägga pensionsavgift enligt lagen om folkpensionering och vilka på grund härav finnas upptagna i inkomstlängden. Den befrielse från skattskyldighet till värnskatt, som genom denna inskränkning skulle tillkomma personer, vilka icke uppnått 17 års ålder eller vilka fyllt 65 år, ävensom dem som åtnjuta folkpension, invalidunderstöd eller blindhetsersättning eller äro varaktigt arbetsoförmögna eller som av allmänna fattigvården omhändertagits för varaktig försörjning, har syntts de sakkunniga åtminstone i det övervägande antalet fall sakligt icke oberättigad.

Enligt de sakkunnigas förslag skulle värnskatten i förevarande fall utgå med fem kronor för varje skattskyldig (för äkta makar fem kronor tillsammans). De sakkunniga ha ansett, att under nuvarande omständigheter inga berättigade invändningar kunna göras mot att även den kategori inkomsttagare, varom här är fråga, får deltaga i den direkta beskattningen. Det bör ihågkommas, att ifrågavarande skattskyldiga i många fall ha en inkomst som icke är så ringa, ehuru de skattefria avdragen medföra, att beskattningsbart belopp icke uppstår. För att taga ett exempel kan i ortsgrupp III den taxerade inkomsten uppgå för makar med ett barn till 1.900 kronor, för makar med två barn till 2.440 kronor och för makar med fyra barn till 4.080 kronor utan att beskattningsbart belopp uppnås.»

Vidare anförde de sakkunniga:

»Ur statsfinansiell synpunkt skulle den ifrågasatta utvidgningen av skatteunderlaget icke bliva betydelslös. De sakkunniga ha beräknat, att det debiterade beloppet skulle utgöra c:a 3.5 miljoner kronor. Håri skulle även ingå det belopp, som skulle utfås genom att — såsom en nödvändig konsekvens av vad som föreslagits — värnskatten för inkomsttagare med låga beskattningsbara belopp skulle utgå med minst fem kronor i stället för på vanligt sätt enligt en skala, som går ned i botten. Vid beräkning av skatteintäkten måste emellertid beaktas, att inflytandeprocenten beträffande de skattskyldiga, som skulle betala den föreslagna femkronorsskatten, torde bliva avsevärt mindre än för övriga skattskyldiga.»

De skäl, som enligt vad sålunda anförts föranlett de sakkunniga att ifrågasätta uttagande av en värnsskatt å fem kronor av vissa fysiska personer, vilka icke skola påföras statlig inkomst- och förmögenhetsskatt, upptogs i huvudsak i en den 14 mars 1940 dagtecknad promemoria. Denna utsändes sedermera i sedvanlig ordning på remiss till ett antal myndigheter. De sakkunniga upptogo därefter spörsmålet till förnyat övervägande. Härom anføres i ovannämnda prop. nr 185 följande:

»De sakkunniga ha av remissyttrandena styrkts i sin uppfattning, att de inkomsttagare, som till följd av de skattefria ortsavdragen icke drabbas av den ordinarie statsbeskattningen, böra erlägga värnsskatt. De sakkunniga ha emellertid, i anslutning till ett av kammarrätten framställt förslag, förordat en höjning av skattefrihetsgränsen från 600 kronor till 1.000 kronor taxerat belopp. Härigenom skulle skattskyldiga med den svagaste skattekraften bortfalla och onödigt arbete med värnsskattens debitering och indrivning i stor utsträckning undvikas. De återstående skattskyldiga, som skulle betala femkronorsskatten, torde enligt de sakkunnigas mening utan större svårighet kunna bära skatten. På sätt riksräkenskapsverket anført torde dessutom under nuvarande förhållanden kunna förväntas, att i många av de fall, där på grund av bestämmelserna om undantag vid utmätning och införsel för existensminimum tvångsmedel vid skattens indrivning icke kunna anlitas, värnsskatten skall komma att frivilligt erläggas. Med den föreslagna inskränkningen beträffande skattskyldigheten har femkronorsskatten beräknats inbringa ett debiterat belopp å c:a 2 miljoner kronor.»

Beträffande de sakkunnigas förslag uttalade sig departementschefen sålunda: »För egen del finner jag mig helt kunna ansluta mig till de sakkunnigas förslag rörande utformningen av värnsskatten för nästkommande budgetår.»

I sitt utlåtande nr 24 anförde bevillningsutskottet i fråga om den s. k. 5-kronorsskatten följande:

»Beträffande utformningen av den nya värnsskatten biträder utskottet förslaget, att fysiska personer, som vid taxering år 1940 icke uppnå till statlig inkomst- och förmögenhetsskatt beskattningsbart belopp men dock ha ett taxerat belopp av minst 1.000 kronor och som äro skyldiga att erlägga pensionsavgift enligt lagen om folkpensionering, skola utgöra värnsskatt med 5 kronor. Ehuru detta förslag avviker från de grunder, som för närvarande gälla vid den ordinarie statsbeskattningen, anser utskottet lik-

väl under rådande förhållanden inga avgörande invändningar kunna anföras mot, att även sådana skattskyldiga, som till följd av de nuvarande skattefria ortsavdragen icke drabbas av den ordinarie statsbeskattningen, få deltaga i den ökade direkta beskattning, som föranledes av de stegrade kostnaderna för tryggande av rikets försvar.»

Riksdagen beslöt i enlighet härmed. Bestämmelsen om 5-kronorsskatten kvarstår oförändrad i förordningen om värnskatt för budgetåret 1941/42.

I proposition nr 357 har Kungl. Maj:t förelagt innevarande riksdag förslag till förordning om värnskatt för budgetåret 1942/43. Förslaget innefattar väsentliga skärpningar i beskattningen. I fråga om fysiska personer samt oskifta dödsbon och familjestiftelser räknar departementschefen med en höjning av skatteskalen över hela linjen, dock något starkare i högre inkomstlägen. Den sålunda höjda värnskatten beräknas medföra en merinkomst på 70 miljoner kr., därav 55 miljoner kr. av skatten på fysiska personer och 15 miljoner kr. av skatten på aktiebolag m. fl. juridiska personer.

Även om den uppfattning har fog för sig, som säger, att den direkta beskattningen i vårt land numera nått en nivå, som måste inge allvarliga betänkligheter med hänsyn till den för folkhushållet ofrånkomliga kapitalbildningen, torde dock skälen för de nu föreslagna höjningarna av värnskatten komma att förstås av de skattskyldiga.

Emellertid har det väckt uppmärksamhet att, samtidigt som skattesatserna över hela linjen avsevärt höjts, den s. k. 5-kronorsskatten lämnats orörd. Den av riksdagen godkända principen för nämnda skatt har ju varit den, att även sådana skattskyldiga, som till följd av de nuvarande skattefria ortsavdragen icke drabbas av den ordinarie statsbeskattningen, böra få deltaga i den ökade direkta beskattning, som föranledes av de stegrade kostnaderna för tryggande av rikets försvar. Vid sådant förhållande och då samtliga övriga skattesatser skärpas, synes mig rimligt, att även 5-kronorsskatten ökas, förslagsvis till 10 kr.

Näppeligen kan från de skattskyldigas sida riktas någon erinran mot denna anordning. Vårt folks starka försvarsvilja och dess redobogenhet att bära de ökade försvarsbördorna, som manifesterats icke minst i framgången för försvarslånen, synes mig utgöra en borgen för att en dylik höjning av den lägsta skattesatsen i värnskatten kommer att godtagas av allmänheten. För flertalet här berörda skattskyldiga torde den knappast betyda en dagsinkomst till försyret. Ett utgörande av 10-kronorsskatten skulle självfallet än ytterligare understryka försvarstankens starka förankring inom hela vårt folk.

Från förslagets statsfinansiella sida kan icke bortses. En blygsam höjning, sådan som den av mig föreslagna, beräknas tillföra värnskatten en merinkomst på omkring 2 miljoner kronor.

Med återopande av vad här ovan anförts hemställer jag,

att riksdagen måtte besluta, att 2 §, 1 mom. a) i Förslag till förordning om värnskatt för budgetåret 1942/43 får följande lydelse:

2 §.

1 mom. Värnskatten skall utgöra a) för sådana fysiska personer som avses i 1 § b) tio kronor;

Stockholm den 8 juni 1942.

Erik Hagberg,
Malmö.
